

YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLERE GETİRİLEN ŞÜPHELİ İŞLEM BİLDİRİM YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN KAPSAM VE UYGULAMASI HAKKINDA SUNUM

1. KONU

Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) tarafından 9/1/2008 tarihinde 26751 numaralı resmi gazetede yayınlanan “Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik” belirlediği “Yükümlüler” tarafından şüpheli işlemlerin MASAK’a bildirilmesini zorunlu kılmıştır. Yönetmeliğin 4’üncü maddesinde **bir işverene bağlı olmaksızın çalışan serbest muhasebeci ve serbest muhasebeci mali müşavirler ile yeminli mali müşavirler** şirket, vakıf ve dernek kurulması, idaresi ve devredilmesi gibi işlerle sınırlı olmak üzere yükümlü olarak sayılırken yönetmelikte 28/12/2009 tarih ve 2009/15720 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile meslek mensuplarının yükümlülüğündeki işlem tanımlaması kaldırılmıştır. Yönetmelik değişikliğine yapılan itiraz Danıştay tarafından yerinde görülürken daha sonra İdari Dava Kurulları Genel Kurulu tarafından itiraz reddedilmiştir.

Bu çalışmada mevcut duruma göre meslek mensuplarının şüpheli işlem bildirim (ŞİB) yükümlülüğünün kapsamı ve getirdiği sorumluluklar açıklanmaya çalışılacaktır.

2. SÜPHELİ İŞLEM BİLDİRİMİ İLE İLGİLİ YASAL DÜZENLEMELER

2.1. 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun

Tanımlar

MADDE 2 – (1) Bu Kanunda geçen;

d) **Yükümlü:** Bankacılık, sigortacılık, bireysel emeklilik, sermaye piyasaları, ödünç para verme ve diğer finansal hizmetler ile posta ve taşımacılık, talih ve bahis oyunları alanında faaliyet gösterenler; döviz, taşınmaz, değerli taş ve maden, mücevher, nakil vasıtası, iş makinesi, tarihi eser, sanat eseri ve antika ticareti ile iştigal edenler veya bu faaliyetlere aracılık edenler ile noterler, spor kulüpleri ve Bakanlar Kurulunca belirlenen diğer alanlarda faaliyet gösterenleri,

ifade eder.

Kimlik tespiti

MADDE 3 – (1) Yükümlüler, kendileri nezdinde yapılan veya aracılık ettikleri işlemlerde işlem yapılmadan önce, işlem yapanlar ile nam veya hesaplarına işlem yapılanların kimliklerini tespit etmek zorundadır.

(2) Kimlik tespitine esas belge nevilerini belirlemeye Bakanlık yetkili olup, kimlik tespitini gerektiren işlem türleri, bunların parasal sınırları ve konuyla ilgili diğer usûl ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Şüpheli işlem bildirimi

MADDE 4 – (1) Yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işlemlere konu malvarlığının yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun bulunması halinde bu işlemlerin yükümlüler tarafından Başkanlığa bildirilmesi zorunludur.

(2) Yükümlüler, Başkanlığa şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğunu, yükümlülük denetimi ile görevlendirilen denetim elemanları ile yargılama sırasında mahkemeler dışında, işleme taraf olanlar dahil hiç kimseye açıklayamazlar.

(3) Yüklümlülerin hangi faaliyetlerinden dolayı ve hangi usûl ve esaslara göre şüpheli işlem bildiriminde bulunacağı yönetmelikle belirlenir.

Devamlı bilgi verme

MADDE 6 – (1) Yüklümlüler taraf oldukları veya aracılık ettikleri işlemlerden, Bakanlıkça belirlenecek tutarı aşanları Başkanlığa bildirmek zorundadırlar.

(2) Devamlı bilgi verme kapsamındaki işlem türleri, bilgilerin ne şekilde ve hangi sürelerde verileceği, kapsam dışında tutulacak yüklümlüler ile uygulamaya ilişkin diğer usûl ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

(3) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin olarak, yüklümlüler dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki kurum ve kuruluşlardan da Başkanlığa devamlı bilgi vermeleri istenebilir. Kimlerin, hangi usûl ve esaslara göre devamlı bilgi vereceği yönetmelikle belirlenir.

Yüklümlülük ihlâlinde idarî ceza

MADDE 13 – (1) Bu Kanunun 3 ve 6 ncı maddeleri ile 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan yüklümlülüklerden herhangi birini ihlâl eden yüklümlülere Başkanlıkça beşbin Yeni Türk Lirası (2016 yılı için 10.225.- TL (en çok 1.162.540.- TL)) idarî para cezası verilir. Yüklümlünün banka, finansman şirketi, faktoring şirketi, ikrazatçı, finansal kiralama şirketi, sigorta ve reasürans şirketi, emeklilik şirketi, sermaye piyasası kurumu veya yetkili müessese olması halinde, idarî para cezası iki kat olarak (2016 yılı için 20.450.- TL (en çok 11.625.410.- TL)) uygulanır.

(5) (Ek: 18/6/2014-6545/88 md.) Maddenin ilk üç fıkrası kapsamında uygulanacak idari para cezasının toplam tutarı; her bir yüklümlülük için, ihlalin yapıldığı yıl itibarıyla, birinci fıkra kapsamında iki kat olarak uygulanacak yüklümlüler için on milyon Türk lirasını, bunlar dışında kalan yüklümlüler için bir milyon Türk lirasını aşamaz. Üst tutardan ceza uygulanan yüklümlüler nezdinde takip eden yılda aynı neviden bir yüklümlülük ihlali olması durumunda bu hadler iki kat olarak uygulanır.

Yüklümlülük ihlâlinde adlî ceza

MADDE 14 – (1) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası ile 7 ve 8 inci maddelerindeki yüklümlülükleri ihlâl eden kimse bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

2.2. Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik

Yükümlü

MADDE 4- (1) Kanunun uygulanmasında yükümlü, aşağıda sayılanlar ile bunların şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ile benzeri bağlı birimleridir:

t) (Değişik: 28/12/2009-2009/15720 K.) Bir işverene bağlı olmaksızın çalışan serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavirler.¹

Kimlik tespiti

MADDE 5- (1) Yükümlüler;

a) Sürekli iş ilişkisi tesisinde tutar gözetmeksizin,

b) İşlem tutarı ya da birbiriyle bağlantılı birden fazla işlemin toplam tutarı yirmibin TL veya üzerinde olduğunda, (3)

c) Elektronik transferlerde işlem tutarı ya da birbiriyle bağlantılı birden fazla işlemin toplam tutarı ikibin TL veya üzerinde olduğunda, (3)

ç) (Mülga: 28/12/2009-2009/15720 K.)

d) Şüpheli işlem bildirimini gerektiren durumlarda tutar gözetmeksizin,

e) Daha önce elde edilen müşteri kimlik bilgilerinin yeterliliği ve doğruluğu konusunda şüphe olduğunda tutar gözetmeksizin,

kimliğe ilişkin bilgileri almak ve bu bilgilerin doğruluğunu teyit etmek suretiyle müşterilerinin ve müşterileri adına veya hesabına hareket edenlerin kimliğini tespit etmek zorundadır.

(2) Kimlik tespiti, iş ilişkisi tesisinden veya işlem yapılmadan önce tamamlanır.

(3) (Değişik: 28/12/2009-2009/15720 K.) Sürekli iş ilişkisi tesisinde, iş ilişkisinin amacı ve mahiyeti hakkında bilgi alınır.

¹ Bendin 28/12/2009 tarih ve 2009/15720 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile değişmeden önceki hali: **t) Şirket, vakıf ve dernek kurulması, idaresi ve devredilmesi gibi işlerle sınırlı olmak üzere, bir işverene bağlı olmaksızın çalışan serbest muhasebeci ve serbest muhasebeci mali müşavirler ile yeminli mali müşavirler.**

Şüpheli işlem bildirimi

MADDE 27- (1) Şüpheli işlem, yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işleme konu malvarlığının; yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına, bu kapsamda terörist eylemler için ya da terör örgütleri, teröristler veya terörü finanse edenler tarafından kullanıldığına veya bunlarla ilgili ya da bağlantılı olduğuna dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun bulunması halidir.

(2) Şüpheli işlemler yükümlüler tarafından tutar gözetilmeksizin Başkanlığa bildirilir. Şüpheli işlem bildirimi; gerçek kişi yükümlünün bizzat kendisi, tüzel kişi yükümlünün kanuni temsilcileri, tüzel kişiliği bulunmayanların yöneticileri veya bunlar tarafından yetkili kılınanlar, uyum görevlisi atanan yükümlülerde ise bu görevliler tarafından yerine getirilir.

(5) Başkanlık şüpheli işlem tipleri belirlemeye yetkilidir.

Şüpheli işlem bildirim formunun düzenlenmesi ve bildirimde süre

MADDE 28- (1) Yükümlüler şüpheli bir işlemle karşılaştıklarında işlem hakkında gerekiyorsa yetki ve imkânları ölçüsünde araştırma yaparak edinilen bilgi ve bulguları göz önüne alıp Şüpheli İşlem Bildirim Formu doldurmak suretiyle Başkanlığa şüpheli işlem bildiriminde bulunurlar.

(2) Şüpheli işlemler, işleme ilişkin şüphenin olduğu tarihten itibaren en geç on iş günü içinde Başkanlığa bildirilir.

(5) Başkanlıkça, bildirimlere yönelik rehberler çıkarılabilir ve bu rehberler elektronik ortamda yayımlanabilir. Bildirimler bu rehberlere uygun şekilde yapılır.

2.3. Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği Sıra No:13

Genel esaslar

MADDE 4 – (1) Yükümlüler tarafından, şüpheli bir işlemle karşılaşıldığında, işlem hakkında yetki ve imkânlar ölçüsünde araştırma yapıldıktan sonra, edinilen bilgi ve bulgular çerçevesinde, ŞİB formu doldurulmak suretiyle Başkanlığa şüpheli işlem bildiriminde bulunulur.

(2) Şüpheli işlemler, herhangi bir parasal sınır gözetmeksizin Başkanlığa bildirilir.

3. MESLEK MENSUBUNUN YÜKÜMLÜLÜĞÜ

3.1. Kimlik Tespiti Yükümlülüğü

3.1.1. Parasal sınıra tabi olmayan kimlik tespit yükümlülüğü

Meslek mensupları;

- Müşteriler ile yapılan sözleşme kapsamında gerçekleştirilen ve/veya aracılık edilen niteliği itibarıyla devamlılık unsuru taşıyan sürekli bir iş ilişkisi tesisinde,
- Şüpheli işlem bildirimini gerektiren durumlarda,
- Daha önce elde edilen müşteri kimlik bilgilerinin yeterliliği ve doğruluğu konusunda şüphe olduğunda,

tutar gözetmeksizin kimliğe ilişkin bilgilerin alınması ve bu bilgilerin doğruluğunun teyit edilmesi suretiyle müşterilerin ve müşterileri adına veya hesabına hareket edenlerin kimliği tespit edilmek zorundadır.

Sürekli iş ilişkisi tesisi; Meslek mensubu ile müşterisi arasında yapılan sözleşme kapsamında yürütülen finansal işlemler, müşteri adına şirket kurulması ve idaresi gibi hizmetler nedeniyle kurulan, niteliği itibarıyla devamlılık unsuru taşıyan iş ilişkisini ifade etmektedir. Sürekli iş ilişkisi tesisinde, iş ilişkisinin amacı ve mahiyeti hakkında da bilgi alınması gerekmektedir.

Kimlik tespiti, iş ilişkisi tesisinden veya işlem yapılmadan önce tamamlanmalıdır.

3.1.2. Parasal sınıra tabi olan kimlik tespit yükümlülüğü

Meslek mensupları, işlem tutarı ya da birbiriyle bağlantılı birden fazla işlemin toplam tutarı yirmi bin TL veya üzerinde olduğunda, kimliğe ilişkin bilgileri almak ve bu bilgilerin doğruluğunu teyit etmek suretiyle müşterilerin ve müşterileri adına veya hesabına hareket edenlerin kimliğini tespit etmek zorundadır.

Kimlik tespiti, iş ilişkisi tesisinden veya işlem yapılmadan önce tamamlanmalıdır.

3.1.3. Gerçek Kişilerde Kimlik Tespiti

Gerçek kişilerin kimlik tespiti işlemlerinde kişinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, anne ve baba adı, uyruğu, Türk vatandaşları için T.C. kimlik numarası, kimlik belgesinin türü

ve numarası, adresi ve imza örneği ile varsa telefon numarası faks numarası, elektronik posta adresi, iş ve meslek bilgileri edinilerek gerçekleştirilir.

Kimlik bilgisinin teyidi: Gerçek kişilerin kimlik tespiti işlemlerinde; nüfus cüzdanı, sürücü belgesi veya pasaport, Türk uyruklu olmayanlar için pasaport veya ikamet belgesi geçerli belge olarak kullanılacaktır. Kimlik tespiti bu belgeler üzerinden teyit edilecektir.

Adres bilgisinin teyidi: Sürekli iş ilişkisi içinde olunan gerçek kişilerin beyan ettiği adresin doğruluğunun teyit edilmesi zorunludur. Adres teyidi e-Devlet veri tabanlarından yararlanmak suretiyle (elektronik görüntüsü de alınarak) teyit edilebileceği gibi, müşterin adresine alma haberli posta yoluyla tebligat yapılması durumunda tebligatın müşteriye yapıldığına dair belge de adres teyidinde kullanılabilir. Ayrıca adres belirten belgelerden herhangi biriyle adresin teyit edilmesi mümkün bulunmaktadır. (Bu belgeler rehberde sayılmıştır.)

Tüm kimlik ve adres tespiti işlemlerinde; yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere kimlik belgelerinin asıllarının veya noterce onaylanmış suretlerinin, diğer belgelerin ise okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsünün okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınacak yahut kimliğe ilişkin ayırt edici bilgiler kaydedilecektir.

3.1.4. Ticaret Siciline Kayıtlı Tüzel Kişilerde Kimlik Tespiti Yükümlülüğü

Tüzel kişilerin kimlik tespiti işlemlerinde tüzel kişinin unvanı, ticaret sicil numarası, vergi kimlik numarası, faaliyet konusu, açık adresi, telefon numarası ile varsa faks numarası ve elektronik posta adresi alınacaktır. Ayrıca tüzel kişiliği temsile yetkili kişinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, anne ve baba adı, uyruğu ve Türk vatandaşları için T.C. kimlik numarası, kimlik belgesinin türü ve numarası bilgileri ile imza örneği alınacaktır. Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerle sürekli iş ilişkisi tesisinde, tüzel kişiliğin yüzde yirmibeşi aşan hisseye sahip gerçek ve tüzel kişi ortaklarının kimliği Yönetmeliğe uygun olarak tespit edilmelidir.

Kimlik tespiti amacıyla alınan bilgilerin teyidi: Tüzel kişiliğin unvanı, ticaret sicil numarası, faaliyet konusu ve adresinin teyidi ticaret siciline tescile dair belgeler üzerinden, vergi kimlik numarasının teyidi Gelir İdaresi Başkanlığı'nın ilgili birimi tarafından düzenlenen belgeler üzerinden yapılacaktır.

Sürekli bir iş ilişkisi tesisinde, ilgili ticaret sicil memurluğu kayıtlarına başvurmak veya Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin veri tabanından sorgulama yapmak suretiyle

müşteriler tarafından sunulan tescil belgelerinde yer alan bilgilerin güncelliğinin ve doğruluğunun teyit edilmesi gerekmektedir.

3.1.5. İşlemin Reddi ve İş İlişkisinin Sona Erdirilmesi

Kimlik tespitinin yapılamadığı veya iş ilişkisinin amacı hakkında yeterli bilgi edinilemediği durumlarda; iş ilişkisi tesis edilmez ve talep edilen işlem gerçekleştirmez. Bu kapsamda isimsiz veya hayali isimlere hesap açılamaz.

Daha önce elde edilen müşteri kimlik bilgilerinin yeterliliği ve doğruluğu konusunda şüphe duyulması nedeniyle yapılması gereken kimlik tespit ve teyidinin yapılamadığı durumda iş ilişkisi sona erdirilmelidir ve belirtilen bu hususların şüpheli işlem olup olmadığı da ayrıca değerlendirilmelidir.

3.2. Şüpheli İşlem Bildirim Yükümlülüğü

3.2.1. Meslek Mensubunun ŞİB Yükümlülüğü

Yükümlüler tarafından, şüpheli bir işlemle karşılaşıldığında, işlem hakkında yetki ve imkânlar ölçüsünde araştırma yapıldıktan sonra, edinilen bilgi ve bulgular çerçevesinde, Şüpheli İşlem Bildirim Formu doldurulmak suretiyle MASAK Başkanlığına ŞİB bulunulması gerekmektedir. Şüpheli işlemler, herhangi bir parasal sınır gözetmeksizin MASAK Başkanlığına bildirilir. Şüpheli işlem kavramında geçen işlem ifadesi tek bir işlem ile sınırlı olmayıp, birden çok işlemi kapsayabilir. Birden çok işlem bir arada ele alınarak değerlendirildiğinde şüphe arz eden işlemler için tek bir ŞİB formu düzenlenir.

Bu kapsamda bir işverene bağlı olmaksızın çalışan serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavirler şüpheli olabilecek işlemler hakkında, yetki ve imkânları ölçüsünde araştırma yaparak edindiği bilgi ve bulguları değerlendirmek ve şüpheli olduğuna karar verdiği işlemleri MASAK Başkanlığına bildirmekle görevli ve yetkilidir. ŞİB yükümlülüğü meslek mensuplarının bizzat kendileri tarafından yerine getirilir.

Şüpheli işlemler, şüphenin oluştuğu tarihten itibaren en geç on iş günü içinde, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde ise derhal MASAK Başkanlığına bildirilmelidir. Meslek mensupları ŞİB kağıt ortamında hazırlanacak ve ıslak imza ile imzalanarak gönderilecektir.

3.2.2. Şüpheli İşlem Bildiriminde Dikkat Edilecek Hususlar

Meslek mensuplarının şüpheli işlem bildirimini nasıl yapacakları MASAK tarafından yayınlanan “**Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi (Diğer Yükümlüler)**” isimli rehberde açıklanmıştır. Bu rehber Bankacılık ve Sermaye Piyasası Kanunu kapsamındakiler dışında kalan yükümlü gruplarının ŞİB yükümlülüğünün yerine getirilmesi ve kapsamının anlaşılabilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Rehber içerisinde şüpheli işlem bildirimlerinin gönderimine dair süreçler anlatılmış ve şüpheli işlem bildirim formlarının nasıl düzenleneceğine dair detaylı bilgilere yer verilmiştir.

- 1- Şüpheli işlem bildirimlerinin kağıt ortamında gönderilmesi için rehber ekinde yer alan "Şüpheli İşlem Bildirim Formu (MSK-FRM-ŞİB-009-1.1)" kullanılacaktır. Formun nasıl doldurulacağına ilişkin esas ve usuller bu belge içerisinde açıklanmıştır.
- 2- Düzenlenen form ilgili mevzuat hükümleri uyarınca formu düzenleyen kişi tarafından ıslak imza ile imzalanacaktır.
- 3- Form kullanılarak yapılan bildirimler Başkanlığa elden, posta veya faks yolu ile gönderilebilecektir. Faks ile yapılan bildirimlerde, form aslının posta ile de gönderilmesi gerekmektedir.
- 4- Aynı konuyla ilgili birden çok gerçek ve/veya tüzel kişi hakkında tek bir ŞİB Formu düzenlenir.
- 5- Şüpheli işlem bildiriminde belirtilen eylem veya eylemlerin doğrudan suç gelirin aklanması ve/veya terörün finansmanı şüphesini oluşturduğu değerlendiriliyorsa bu alandaki seçenekler işaretlenmelidir.
- 6- Bildirimin mahiyetine göre aciliyet durumu belirtilecektir. "Çok ivedi", "İvedi" veya "Normal" kodlarından bir tanesinin seçilmesi gereklidir.
- 7- Şüpheli işlem bildiriminde şüpheli işlem ile ilgili gerçek kişilere ilişkin bilgilere yer verilecektir. Şüpheli işlem ile ilgili gerçek kişiler birden fazla ise formun ilgili kısmı her bir farklı kişi için yinelenmelidir.
- 8- Şüpheli işlem ile ilgili gerçek kişileri belirtirken, temsilci veya vekil aracılığı ile gerçekleştirilen işlemlerde hem işlemi yapanın hem de adına işlemi yapılan kişinin bilgilerine ayrı ayrı yer verilmelidir.

- 9- Şüpheli işlemi gerçekleştiren gerçek kişi işlemi bir veya birden fazla tüzel kişi veya tüzel kişiliği olmayan teşekkül adına gerçekleştirmişse; adına işlem yapılan tüzel kişi ve tüzel kişiliği olmayan teşekküllere dair bilgiler de bildirimde belirtilecektir. Bu alanda sadece adına işlem yapılan kuruluşlar değil, şüpheli işlemdeki eylem ile dolaylı olarak ilgili olduğu değerlendirilen tüm kuruluşların bilgisine yer verilmelidir.
- 10- Şüpheli işlem bildirimine konu olan ve parasal değer içeren şüpheli işlem veya işlemlere dair bilgiler ile parasal değer içermeyen ve şüpheli işlem bildirimine gerekçe olan hususlar formun farklı bölümlerinde belirtilecektir.
- 11- Şüpheli işlem bildirimine konu olan işlemler bir veya daha fazla banka hesabı aracılığı ile gerçekleştirilmiş ise banka hesaplarına dair bilgiler verilecektir.
- 12- Şüpheli işlem bildirimine konu olan mali unsurların elde edilişinde ve şüpheli işlem ile doğrudan veya dolaylı olarak ilgili olan kişilerin faaliyetlerinde yasadışı unsurlar olduğu veya olabileceğine dair herhangi bir bilgi, bulgu veya şüpheyeye sahip olunması halinde ilgili yasadışı faaliyetler suça ilişkin şüphe kategorisi alanında belirtilecektir. Bu alanda bir seçim yapılması şüpheli işlemde belirtilen kişilerin kesin olarak bir suçu işlediği anlamını taşımamaktadır.
- 13- Suça ilişkin şüphe kategorileri "Suça İlişkin Şüphe Kategorileri Tablosu (5.1)" içerisinde yer alan değerlerden seçilerek belirtilmelidir. Herhangi bir şüphe kategorisinin varlığına dair bir bilgi yoksa bu alan boş bırakılacaktır. Tablo yazının ekinde yer almaktadır.

3.2.3. Meslek Mensubunun Bildirimine Konu Olacak Şüpheli İşlem Tipleri

Meslek mensuplarının ŞİB yükümlülüğü neleri kapsamaktadır? Yanıtlanması gereken en önemli ve en zor soru budur. Meslek mensuplarının şüpheli işlem bildirimine konu edecekleri şüpheli işlemlerin neler olduğu MASAK tarafından 2015 yılında yayınlanan “Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirler İçin **SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASININ VE TERÖRİZMİN FİNANSMANININ ÖNLENMESİNE DAİR YÜKÜMLÜLÜKLERE İLİŞKİN TEMEL ESASLAR**” isimli ve “**ŞÜPHELİ İŞLEM BİLDİRİM REHBERİ (Diğer Yükümlüler) Sürüm 1.1**” isimli rehberlerde açıklanmıştır.

Rehberlerde yer alan ifadesiyle yükümlülerin suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanında araç olarak kullanılmaları riskine karşı ortak bir tutum, anlayış ve işbirliği içinde olmalarının sağlanması ve şüpheli işlemlerin tespitinde yükümlülere yardımcı olunması amacıyla şüpheli işlem tipleri belirlenmiştir. Rehberde verilen örneğe göre “*müşterilerle ilgili basın veya benzeri kaynaklara dayanılarak bir "bilgi" bulunması hali*” doğrudan şüpheli işlem bildiriminde bulunulmasını gerektiren bir durum olarak değerlendirilmelidir. Öyleyse şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir durumun var olduğu hangi hallerde söylenebilir?

Rehberde bu hallerin belirlenmesine yardımcı olmak üzere şüpheli işlem tipleri belirlenmiştir. Belirlenen şüpheli işlem tipleri rehber mahiyetinde olup şüphe veya şüpheyi gerektirecek makul bir sebebin olup olmadığının değerlendirilmesinde yükümlülere yardımcı olması amacı ile yayınlanmaktadır. Bu nedenle yükümlülerin, şüpheli işlemlerin tespitinde kendilerini bu Rehber ile belirlenen şüpheli işlem tipleri ile sınırlandırmamaları; şüphe doğuran işlem, sayılan tiplerden herhangi birine uymasa dahi şüpheli işlem bildiriminde bulunmaları gerekmektedir.

Rehberde belirlenmiş şüpheli işlem tipleri:

- 1- Müşteri Profiline İlişkin Tipler
- 2- Gerçekleştirilen İşlemlere İlişkin Tipler
- 3- İşlemler İle İlgili Genel Tipler
- 4- Yetkili Müesseselere İlişkin Tipler
- 5- Posta ve Taşımacılık Şirketlerine İlişkin Tipler
- 6- Gayrimenkul Sektörüne İlişkin Tipler
- 7- Terör Şüphesine İlişkin Tipler
- 8- Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara İlişkin Tipler

Yukarıda gruplar halinde listelenen şüpheli işlem tiplerine ilişkin rehberde yer alan açıklamalar bildirim konu olacak işlemler hakkında genel bir fikir vermektedir.

- 1- Müşterinin yasal veya idari olarak ibrazı veya doldurulması gereken bir belgeyi ibraz etmemek veya doldurmamak için yükümlü görevlisini ikna etmeye çalışması
- 2- Müşteri tarafından şüpheli işlem bildiriminde bulunulmaması konusunda yükümlü çalışanlarına teklif, baskı veya tehditte bulunulması

- 3- Küçük banknotlar halinde ve olağan sayılamayacak miktarda paranın, büyük banknotlarla değiştirilmesi
- 4- Gayrimenkul satmak isteyen müşterinin, kayıtlarda, satış bedelini daha yüksek göstermek istemesi
- 5- Üçüncü kişilerce döviz değişimi yapılarak, terörizm ve kaçakçılığın yoğun olarak görüldüğü veya vergi cenneti olarak bilinen ve müşteriyle açık iş bağlantısı olmayan ülkelere müşteri adına fon transfer edilmesi
- 6- Çok sayıda bireysel ve ticari hesabın ya da kuruluş hesaplarının kullanılmasıyla fonların teslim alınması ve bu fonların kısa sürede yabancı lehdarlara transfer edilmesi

3.2.4. Belirsizlik İçeren Şüpheli İşlem Tipleri

Belirlenen şüpheli işlem tiplerine ilişkin ayrıntılı tablolar yazı ekindedir. Tablolar incelendiğinde şüpheli işlem bildiriminin uygulanışına ilişkin rehberin hazırlanışında mesleğe, meslek mensuplarına ve meslek mensuplarıyla müşteri ilişkilerine nasıl yaklaşıldığı ve şüpheli işlem bildiriminin verilmesi sırasında meslek mensubu açısından dikkat edilmesi gereken bazı ipuçları vermektedir. Bunlardan dikkatimizi çeken bazılarını aşağıda yer verilmiştir.

- 1- Müşterilerden istenen bilgilerin verilmesinde **isteksiz** davranılması **(İsteksiz ya da istekli olmak nasıl belirlenecek?)**
- 2- Müşteri hakkında suç gelirlerinin aklanması veya terörün finanse edilmesiyle ilgili olarak **medyada menfi haberler** çıkmış olması gibi şüphe duyulmasını gerektiren **somut** bir durumun varlığı **(Zaten medyada haberleşmiş bir konunun bildirim kapsamında görülmesi ne kadar anlamlı? Meslek mensubu müşterisi hakkında medyayı mı izlemeli?)**
- 3- Müşterilerin işi/mesleği, mali durumu ile işlemleri arasında **makul bir orantı** bulunmaması **(Müşavir müşterisinin servetini bilmek zorunda mı? Hangi orantı makul sayılmalı?)**
- 4- **Olağan ticari hayatta** sık yapılmayan işlemlerin sürekli olarak tekrarlanması **(Ticari hayatta olağan nedir? Kime göre olağan olmalı? Ticari risk olağan olabilir mi?)**

- 5- **Mutad uygulamalarda** toplu yapılması gereken mali işlemlerin, **mantıklı bir gerekçesi olmaksızın** bölünmesi **(İhalelerini bölmeyi adet edinenlerden olmamak gereklidir!)**
- 6- Yapılmak istenen işlemin **mutad ve makul** hukuki veya ekonomik bir gerekçesi ya da mantığının olmaması **(Ticari hayatta tecrübe ve önsezilerine göre hareket eden müşteri şüpheli mi sayılmalı?)**
- 7- **Müşterinin** işlem yapmadan önce, kimlik tespiti ve şüpheli işlem bildirim zorunluluğu, işlem limitleri, yükümlünün aklama ile mücadelede kontrol yöntemleri hakkında **bilgi edinmeye çalışması ve bu yönde sorular sorması** **(Müşterinin mevzuatı öğrenmek istemesinde ne kötülük var? Müşavirden müşterinin niyetini okuması bekleniyor sanırım.)**
- 8- Müşterinin işlemin amacı ya da **işleme konu fonun kaynağı** hakkında açıklama yapmakta zorlanması veya bilgi vermekten kaçınması **(Nerden buldun diye Devlet soramazken müşavirin sorması bekleniyor.)**
- 9- Görünürde birbirinden bağımsız hareket eden müşterilerin; aynı adres, telefon ve benzeri iletişim bilgilerini vermesi **(Müşavir bu bilgiye nasıl ulaşabilir anlayamadım. Hayat tesadüflerle doludur tabii ki.)**
- 10- Firmanın sermayesi ve idaresinin, kötü bir ünü olan ya da resmi makamlarca haklarında dava açılmış veya soruşturma yapıldığı bilinen üçüncü şahısların kontrolünde olduğuna dair bilgi veya şüpheyi gerektirecek bir durum bulunması **(Kötü ün ya da soruşturma sahibi olmayan ve iyi hal kağıdı sahibi müşteriler olmalı.)**
- 11- Yeni ortak ve/veya ortakların firmanın faaliyet gösterdiği alanda herhangi bir ilgisi, eğitimi ve **iş tecrübesine** sahip olmadıklarına dair emareler olması **(Şirket ortağı olmak için TTK'na göre iş tecrübesi gerekli mi?)**
- 12- Bir yetkili müesseseden **kısa bir zaman dilimi** içerisinde, kimlik tespit zorunluluğu gereken limitin çok **az altındaki tutarlarda** döviz alım-satım işlemlerine ilişkin taleplerin tekrarlanması **(Yetkili müesseseler limit altı işlemleri bildirmezse siz bildirin demek istiyor sanırım.)**
- 13- **Dikkat çekici** miktarlarda döviz alım veya satım işlemi yapılması, dövizin farklı bir dövizle değiştirilmesi **(Dikkat çekici miktar da duyurulsa iyi olurdu.)**

- 14- Şahsın herhangi bir ticari faaliyeti olmadığı halde **belli aralıklarla belli yerlere kargo göndermesi** (Her ay başka şehirdeki çocuğuna yiyecek gönderen şahıslardan şüphelenmek gereklymiş.)
- 15- Şahsın **sürekli olarak belli kişilere kargo göndermesi** (İnsanlar genellikle tanımadığı farklı kişilere paket göndermez.)
- 16- Kargo şirketine **aynı anda gelen farklı kişiler tarafından aynı alıcıya farklı içerik beyanlarıyla gönderide bulunulması** (Yani bir yardım derneğine paket gönderecekseniz arkadaşlarınızı da alarak kargo şirketine gitmeyin.)
- 17- Kâr amacı gütmeyen kuruluşun hesabında fonların çok uzun süre bekletilmesi (Parası varsa ve harcamayıp saklıyorsa şüphelenmek gerekli.)
- 18- Kuruluşun aldığı bağışların önemli bir kısmının yurt dışı kaynaklı olması (Dernekler Kanunu'na göre yurtdışından bağış almak yasak değil. Olsaydı TESEV gibi vakıflar şüphe çekerd.)

4. DEĞERLENDİRME

Yukarıda dikkat çekici olduğu düşünülen ve şüpheli işlem bildiriminin daha iyi anlaşılması için örnek gösterilen işlem tipleri, şüpheli işlem bildirim sisteminde önemli belirsizliklerin olduğunu göstermektedir. Bu nedenle meslek mensuplarının bildirim konusunda dikkatli olmasının gerektiği unutulmamalıdır.

Şüpheli İşlem Tipleri

MÜŞTERİ PROFİLİNE İLİŞKİN TİPLER	
KOD	AÇIKLAMA
T-009- 1.1	Müşterilerin yükümlülere başvurularında; ibrazı ya da tevdii gereken belgelerin yetersiz bilgiler içermesi, verdikleri bilgilerin birbiriyle çelişkili olması veya bilgilerin verilmesinde isteksiz davranılması.
T-009-1.2	işlem yapılması için para veya çeşitli hediyeler teklif edilmesi ya da müşteri hakkında suç gelirlerinin aklanması veya terörün finanse edilmesiyle ilgili olarak medyada menfi haberler çıkmış olması gibi şüphe duyulmasını gerektiren somut bir durumun varlığı.
T-009-1.3	Müşterinin, genel müşteri davranış modellerinin dışına çıkması örneğin hakkında şüpheli işlem bildiriminde bulunulmasını engellemek amacıyla bazen çok yakın, bazen tehditkar tavır takınmaları.
T-009-1.4	Müşterilerin işi/mesleği, mali durumu ile işlemleri arasında makul bir orantı bulunmaması.
T-009-1.5	Müşterilerin, riskli kişi veya kuruluşlar ile ticari ya da başkaca bir ilişkisinin bulunması.
T-009-1.6	Şirketlerin, faaliyet gösterilen sektördeki diğer kuruluşlara veya genel olarak şirket yapılanmalarına nazaran mutad olmayan sermaye, ortaklık, yönetim ve istihdam yapısına sahip olması.

GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞLEMLERE İLİŞKİN TİPLER	
KOD	AÇIKLAMA
T-009-2.1	Ticari faaliyet gösteren kişi veya kuruluşların faaliyetleri kapsamında olağan olarak tekrarı gereken işlemlerin münferit işlem olarak kalması ya da aksine olağan ticari hayatta sık yapılmayan işlemlerin sürekli olarak tekrarlanması.
T-009-2.2	Mutad uygulamalarda toplu yapılması gereken mali işlemlerin, tespit ve bildirimlerden kaçınmak amacıyla, mantıklı bir gerekçesi olmaksızın bölünmesi.
T-009-2.3	Yapılan ya da yapılmak istenen işlemin mutad ve makul hukuki veya ekonomik bir gerekçesi ya da mantığının olmaması.

T-009-2.4	Müşterinin küçük kupürler ile yüksek tutarda nakit ödeme yapması veya sık kullanılmayan bir döviz ile ödeme yapmak istemesi gibi ödeme araçlarının alışılmışın dışında kullanılması.
-----------	--

İŞLEMLER İLE İLGİLİ GENEL TİPLER	
KOD	AÇIKLAMA
T-009-3.1	Müşterinin işlem yapmadan önce, kimlik tespiti ve şüpheli işlem bildirim zorunluluğu, işlem limitleri, yükümlünün aklama ile mücadelede kontrol yöntemleri hakkında bilgi edinmeye çalışması ve bu yönde sorular sorması.
T-009-3.2	Müşteriden faaliyeti, mesleği ya da kimlik, adres ve telefon gibi kişisel bilgilerinin alınmasında zorluklarla karşılaşılması.
T-009-3.3	Müşterinin işlemin amacı ya da işleme konu fonun kaynağı hakkında açıklama yapmakta zorlanması veya bilgi vermekten kaçınması.
T-009-3.4	Müşterinin yasal veya idari olarak ibrazı veya doldurulması gereken bir belgeyi ibraz etmemek veya doldurmamak için yükümlü görevlisini ikna etmeye çalışması.
T-009-3.5	Müşterinin sahip olduğu ve alımı/satımı şüpheli görülen mar varlığı ile ilgili yeterli derecede bilgiye sahip olmaması
T-009-3.6	Görünürde birbirinden bağımsız hareket eden müşterilerin dikkat çekici düzeyde; aynı adres, telefon ve benzeri iletişim bilgilerini vermesi, aynı kişiler ile alım satım ilişkisi içerisinde olması veya aynı kişilere kefalet/vekalet ilişkisi içerisinde olması
T-009-3.7	Tüzel kişi müşterilerin ortakları veya yöneticileri olarak görünen gerçek veya tüzel kişilerin, firmanın gerçek ortak veya yöneticisi olmadığına anlaşılmaması; firmanın sermayesi ve idaresinin, kötü bir ünü olan ya da resmi makamlarca haklarında dava açılmış veya soruşturma yapıldığı bilinen üçüncü şahısların kontrolünde olduğuna dair bilgi veya şüpheyi gerektirecek bir durum bulunması.
T-009-3.8	Tüzel kişi müşterilerin, hakim yeni ortak ve/veya ortaklarının; kişisel ve ticari geçmişleri hakkında bilgi vermekten kaçınmaları, daha önce firmanın faaliyet gösterdiği alanda herhangi bir ilgisi, eğitimi ve iş tecrübesine sahip olmadıklarına dair emareler olması.
T-009-3.9	Müşterinin kimlik ibraz etmeksizin veya geçerli kimlik belgesi olmaksızın sahte-hayali olduğundan şüphe duyulan isimle işlem yapmaya veya başkaları adına işlem yaptırmaya teşebbüs etmesi.

T-009-3.10	Müşteri tarafından şüpheli işlem bildiriminde bulunulmaması konusunda yükümlü çalışanlarına teklif, baskı veya tehditte bulunulması.
------------	--

YETKİLİ MÜESSESELERE İLİŞKİN TİPLER	
KOD	AÇIKLAMA
T-009-4.1	Bir yetkili müesseseden kısa bir zaman dilimi içerisinde, kimlik tespit zorunluluğu gereken limitin çok az altındaki tutarlarda döviz alım-satım işlemlerine ilişkin taleplerin tekrarlanması.
T-009-4.2	Dikkat çekici miktarlarda döviz alım veya satım işlemi yapılması, dövizin farklı bir dövizle değiştirilmesi.
T-009-4.3	Küçük banknotlar halinde ve olağan sayılamayacak miktarda paranın, büyük banknotlarla değiştirilmesi.
T-009-4.4	Müşteri tarafından getirilen banknotların; çeşitli maddeler içinde gizlenerek taşındığını gösteren kokular yayması ve lekeler içermesi, özensiz ve acele bir şekilde paketlenmiş görüntüsü vermesi, sayıldığında beyan edilenden önemli miktarda eksik veya fazla olması, içinde sahte olanlarına rastlanması.
T-009-4.5	Konvertibl olmayan (veya sık kullanılmayan) yüksek miktarda dövizin, başka bir dövize veya Türk Lirasına çevrilmek istenmesi.

POSTA VE TAŞIMACILIK HİZMETLERİ İLE KARGO ŞİRKETLERİNE İLİŞKİN TİPLER	
KOD	AÇIKLAMA
T-009-8.1	Posta ya da kargoyla gönderilen eşyanın, göndericinin beyanından farklı bir eşya olduğunun açık bir şekilde anlaşılması.
T-009-8.2	İlgili sektörde ticaret ya da imalat faaliyetinde bulunanlar dışındaki belli adreslere, sürekli olarak kıymetli taş, maden vb. kıymetli değerler gönderilmesi.
T-009-8.3	Şahsın herhangi bir ticari faaliyeti olmadığı halde belli aralıklarla belli yerlere /bölgelere kargo göndermesi.
T-009-8.4	Şahsın sürekli olarak belli kişilere kargo göndermesi.
T-009-8.5	Şahsın sigara alanında ticari faaliyeti olmakla birlikte kargo muhteviyatını "sigara" olarak bildirmesi ve bu kargo gönderimini sık aralıklarla yapması.

T-009-8.6	Şahsın kargo içeriğini sigara olarak beyan etmemesi ancak, kargonun hacim olarak büyük fakat ağırlık olarak hafif olması veya kargo içeriğinin sigara olduğu yönünde şüphe oluşması.
T-009-8.7	Kişinin gönderi konusu eşyanın içeriğini beyan etmekten kaçınması ya da tutarsız açıklamalarda bulunması.
T-009-8.8	Şahsın ticari faaliyet alanı dışında sürekli kargo göndermesi.
T-009-8.9	Şahsın beyan ettiği gönderi konusu eşyanın kıymetinin kargonun taşıma ücretine nazaran çok düşük olması
T-009-8.10	Kargo şirketine gelen şahsın alıcı ve/veya gönderici ismini tam olarak beyan etmekte çekince göstermesi.
T-009-8.11	Bir terör örgütü ile bağlantılı olduğu bilinen gerçek ve tüzel kişilerin alıcı ve/veya gönderici açıklama kısmında isimlerinin bulunması.
T-009-8.12	Riskli ülkelere veya riskli ülkelere yapılan kargo işlemlerinde gönderi sıklığı veya gönderi içeriği hususunda şüphe çekici davranışlarda bulunulması.
T-009-8.13	Kargo şirketine gelen şahsın, ticari açıklaması olmaksızın farklı tarihlerde aynı alıcıya gönderdiği mallara ilişkin sürekli farklı içerik beyan etmesi.
T-009-8.14	Kargo şirketine aynı anda gelen farklı kişiler tarafından aynı alıcıya farklı içerik beyanlarıyla gönderide bulunulması.
T-009-8.15	Bir kargo şirketinin farklı şubelerine gelen farklı göndericilerin aynı alıcıya aynı veya farklı içerik beyanı ile gönderide bulunulması.

GAYRİMENKUL SEKTÖRÜNE İLİŞKİN TİPLER	
KOD	AÇIKLAMA
T-009-9.1	Müşterinin, iş veya aile ilişkisi gibi makul bir nedene dayanmaksızın üçüncü kişiler adına gayrimenkul satın alması.
T-009-9.2	Müşterinin, mali durumuyla uyumlu olmayan yüksek değerli gayrimenkul satın alması ya da çoğu kez herhangi bir araştırma yapmaksızın veya bulunduğu mahal ve koşulları itibarıyla hesaplı olmayan ve büyük onarım masrafları gerektiren çok sayıda gayrimenkulü kısa bir zaman süreci içerisinde satın alması.
T-009-9.3	Gayrimenkul satmak isteyen müşterinin, kayıtlarda, satış bedelini daha yüksek göstermek istemesi.

T-009-9.4	Müşterinin gayrimenkulü, ilk ödemeyi nakitle yaptıktan sonra, kalan kısmını sıra dışı bir ödeme yöntemiyle karşılayarak veya yüksek miktarlđ nakit kullanarak peşin bedelle kiralaması.
-----------	---

TERÖR ÖRGÜTLERİ İLE BAĞLANTISINDAN ŞÜPHELENİLEN KİŞİLER VEYA RİSKLİ ÜLKELERLE GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞLEMLERE İLİŞKİN TİPLER	
KOD	AÇIKLAMA
T-009-10.1	Bir terör örgütü ile bağlantılı olduğu bilinen gerçek ve tüzel kişiler adına yükümlü nezdinde işlem gerçekleştirilmesi yahut hesap açılması, hesapla bağlantılı elektronik fon transferleri yapılması.
T-009-10.2	Riskli ülkelerde açılan ticari bir hesaba, hiçbir ticari açıklaması ve ekonomik amacı olmayan tutarlarda paranın elektronik olarak transfer edilmesi ve/veya bu paraların hesaptan çekilmesi.
T-009-10.3	Riskli ülkelere ve/veya bu ülkelerden fonların gönderilmesi ya da alınması, bu ülkelerde bulunan mali kurumlarda hesap açılması veya bu ülkelerdeki bankaların çıkardığı kredi kartlarının kullanılması.
T-009-10.4	Üçüncü kişilerce döviz değişimi yapılarak, terörizm ve kaçakçılığın yoğun olarak görüldüğü veya vergi cenneti olarak bilinen ve müşteriyle açık iş bağlantısı olmayan ülkelere müşteri adına fon transfer edilmesi.
T-009-10.5	Riskli ülkelere veya riskli ülkeler üzerinden yapılan transfer işlemleri neticesinde kısa süre içerisinde oluşan mevduatların üçüncü şahıslara aktarılması.
T-009-10.6	Özellikle riskli ülkelere veya bu ülkelere, bireysel ve ticari çok sayıda hesap kullanılarak fonların toplanması ve bu fonların az sayıda lehđara yönlendirilmesi.
T-009-10.7	Riskli ülkelere ya da riskli ülkelere yapılan fon transferlerinde, işlemi makul kılacak ticari bir amaç olmaksızın, ticari nitelikli finansal işlemlerin kullanılması.

KAR AMACI GÜTMİYEN KURULUŞLARA İLİŞKİN TİPLER	
KOD	AÇIKLAMA

T-009-11.1	Kâr amacı gütmeyen kuruluşların beyan edilen amacı, faaliyetleri ve görünen kaynakları ile mali işlemlerin niteliği, büyüklüğü ve toplanan ya da aktarılan fon tutarları arasında uyumsuzluklar olması.
T-009-11.2	Kuruluşun banka hesabı ile ilgili mali işlemlerin sıklığı ve tutarlarında ani artışlar ortaya çıkması.
T-009-11.3	Kuruluşun hesabında fonların çok uzun süre bekletilmesi.
T-009-11.4	Kuruluşun sadece yurt dışından bağış alması veya bağışların önemli bir kısmının yurt dışı kaynaklı olması.
T-009-11.5	Kuruluşun yöneticilerinin yabancı uyruklu olması, özellikle yabancı yöneticilerin ülkeleriyle yapılan büyük tutarlı işlemlerin varlığı ve paranın gönderildiği yerin de riskli ülke olması.
T-009-11.6	Kuruluşun izah edilemeyen bağlantılarının bulunması; örneğin birkaç kuruluşun birbirlerine para transferi yapması ya da aynı adresi, aynı idareciyi veya personeli paylaşması.
T-009-11.7	Yeterli personeli, uygun bir işyeri ya da telefon numaraları bulunmayan kuruluşların, yoğun faaliyette bulundukları izlenimi yaratan hesap hareketleri bulunması.
T-009-11.8	Çok sayıda bireysel ve ticari hesabın ya da kuruluş hesaplarının kullanılmasıyla fonların teslim alınması ve bu fonların kısa sürede yabancı lehdarlara transfer edilmesi.

Tablo 8 - Şüpheli İşlem Tipleri

Suça İlişkin Şüphe Kategorileri

Kod	Açıklama
009-SK-01	Tefecilik
009-SK-02	POS tefeciliği
009-SK-03	Fuhuş
009-SK-04	Göçmen kaçakçılığı / insan ticareti
009-SK-05	Uyuşturucu kaçakçılığı
009-SK-06	Silah kaçakçılığı
009-SK-07	Tarihi eser kaçakçılığı
009-SK-08	Gümrük kaçakçılığı / hayali ihracat
009-SK-09	Kıymetli maden kaçakçılığı
009-SK-10	Bilişim suçları
009-SK-11	Vergi kaçırma
009-SK-12	Sermaye piyasalarına ilişkin suçlar
009-SK-13	Rüşvet / irtikâp / zimmet / kamu görevlisinin haksız mal edinmesi
009-SK-14	Resmi / özel evrakta sahtecilik
009-SK-15	Para ve kıymetli evrak dolandırıcılığı / sahteciliği
009-SK-16	Sigorta dolandırıcılığı / poliçe sahteciliği
009-SK-17	Dolandırıcılık (Çek, senet, sigorta harici)
009-SK-18	Organ / doku ticareti
009-SK-19	Tehdit / şantaj / cebir ve adam kaçırma
009-SK-20	Mal varlığına karşı suçlar (hırsızlık, yağma vs.)
009-SK-21	Hileli iflas
009-SK-22	Kumar / yasadışı bahis
009-SK-23	Yasadışı fon toplama/sağlama
009-SK-24	ihaleye fesat karıştırma
009-SK-25	Sosyal güvenlik mevzuatına aykırılık
009-SK-26	Bankacılık mevzuatına ilişkin suçlar
009-SK-26	Akaryakıt kaçakçılığı

Şüphe Kategorileri Referans Tablosu

KOD	AD	AÇIKLAMA	İLGİLİ YASAL DÜZENLEME(LER)
SK-01	Tefecilik	Kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para veren kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 Sayılı Kanun, Madde 241
SK-02	POS tefeciliği	Tefecilik suçunun POS vasıtasıyla işlenmesi ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 Sayılı Kanun, Madde 241
SK-03	Fuhuş	Bir kimseye fuhuş için aracılık eden veya yer temin eden kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 Sayılı Kanun, Madde 227
SK-04	Göçmen kaçakçılığı / insan ticareti	Maddi menfaat elde etmek maksadıyla yasal olmayan yollardan bir yabancıyı ülkeye sokan veya ülkede kalmasına imkan sağlayan, Türk vatandaşı yada yabancıнын yurt dışına çıkmasına imkan sağlayan kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 Sayılı Kanun, Madde 79,80
SK-05	Uyuşturucu kaçakçılığı	Uyuşturucu ve psikotrop maddenin yasal olmayan yollardan üretimi, dağıtımı, sevkiyle uğraşan kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 Sayılı Kanun, Madde 188
SK-06	Silah kaçakçılığı	Ateşli silahlar ve bunların mermilerinin yasal olmayan yollardan üretimi, dağıtımı ve sevkiyle uğraşan kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	6136 sayılı Kanun, Madde 12
SK-07	Tarihi eser kaçakçılığı	Yurtiçinde korunması gereken taşınır kültür ve tabiat varlıklarının yurtdışına çıkarılmasıyla uğraşan kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	2863 sayılı Kanun Madde 32
SK-08	Gümrük kaçakçılığı / hayali ihracat	- Tütün mamülleri, elektronik cihazlar vb. ticari emtianın vergi, resim ve harçları ödemekten kaçınmak veya buna teşebbüs etmek amacıyla kayıt dışı olarak ticareti veya taşınması faaliyeti - Eşyanın gümrük işlemlerine tabi tutulmaksızın ithal edilmesi - Eşyanın sahte belge kullanılarak ithal edilmesi - Geçici ithalat ve dahilde işleme rejimi çerçevesinde getirilen eşyanın sahte belge ile yurt dışına çıkarılmış gibi işlem yapılması suçlarını işleyen kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5607 sayılı Kanun, Madde 3
SK-09	Kıymetli maden kaçakçılığı	Standart işlenmemiş kıymetli madenlerin yetkili kişi/kurum/kuruluşlarca yapılmaması ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar
SK-10	Bilişim suçları	Bir bilişim sisteminin engellenmesi veya bozulması (hacking) ile banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması (fraud) suçlarını işleyen kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 Sayılı Kanun, Madde 244, 245
SK-11	Vergi kaçırma	Defter ve kayıtlarda hesap ve muhasebe hileleri yapılmak suretiyle ve Vergi Usul Kanunu 359 uncu maddesinde belirtilen diğer eylemlerin yapılması suretiyle vergi kaçakçılığı suçlarını işleyen	213 sayılı Vergi Usul Kanunu, Madde 359

		kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	
SK-12	Sermaye piyasalarına ilişkin suçlar	Sermaye piyasalarında gerçekleştirilen işlemlerde; - Bilgi suiistimali - Piyasa dolandırıcılığı - Usulsüz halka arz ve izinsiz sermaye piyasası faaliyetleri - Güveni kötüye kullanma ve sahtecilik - Bilgi ve belge vermeme, denetimin engellenmesi - Yasal raporlarda, muhasebe kayıtlarında sahtecilik - Sır saklama yükümlülüğünü ihlal suçlarını işleyen kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ilgili maddeleri
SK-13	Rüşvet / irtikâp / zimmet / kamu görevlisinin haksız mal edinmesi	Görevinin ifasıyla ilgili bir işi yapması veya yapmaması için, doğrudan veya aracılar vasıtasıyla, bir kamu görevlisine veya göstereceği bir başka kişiye menfaat sağlayan kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 Sayılı Kanun, Madde 247, 250, 252
SK-14	Resmi / özel evrakta sahtecilik	Bir resmi belgeyi sahte olarak düzenleyen, gerçek bir resmi belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren veya sahte resmi belgeyi kullanan kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 Sayılı Kanun, Madde 204, 207
SK-15	Para ve kıymetli evrak dolandırıcılığı / sahteciliği	Kanunen tedavüle bulunan parayı veya paraya eşit olan değerleri, sahte olarak üreten, ülkeye sokan, nakleden, muhafaza eden veya tedavüle koyan kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 Sayılı Kanun, Madde 197
SK-16	Sigorta dolandırıcılığı / poliçe sahteciliği	Sigorta bedelini almak için işlenen dolandırıcılık suçları ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 Sayılı Kanun, Madde 158
SK-17	Dolandırıcılık (Çek, senet, sigorta harici)	Hileli davranışlarla bir kimseyi aldatıp, onun veya başkasının zararına olarak, kendisine veya başkasına bir yarar sağlayan kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 Sayılı Kanun, Madde 157
SK-18	Organ / doku ticareti	Hukuken geçerli rızaya dayalı olmaksızın kişiden organ alan kimseler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 Sayılı Kanun, Madde 91
SK-19	Tehdit / şantaj / cebir ve adam kaçırma	Tehdit / şantaj / cebir ve adam kaçırma gibi eylemlerde bulunan kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 Sayılı Kanun, Madde 106, 107, 108, 109
SK-20	Mal varlığına karşı suçlar (hırsızlık, yağma vs.)	Hırsızlık, yağma, hakkı olmayan yere tecavüz, güveni kötüye kullanma, gibi suçlar ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 Sayılı Kanun, Madde 141, 142, 148, 149
SK-21	Hileli iflas	Malvarlığını eksiltmeye yönelik hileli tasarruflarda bulunan kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 Sayılı Kanun, Madde 161

SK-22	Kumar / yasadışı bahis	- Kumar oynanması için yer ve imkan sağlama eylemini gerçekleştiren, - 7258 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayalı olmaksızın bahis oynatan kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 Sayılı Kanun, Madde 228, 7258 Sayılı Kanun, Madde 5
SK-23	Yasadışı fon toplama/sağlama	Terörün finansmanı kapsamında fon toplanması eylemini gerçekleştiren kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	6415 sayılı Kanun, Madde 3
SK-24	ihaleye fesat karıştırma	Kamu kurumu veya kuruluşları adına yapılan mal veya hizmet alım veya satımlarına ya da kiralamalara ilişkin ihaleler ile yapım ihalelerine fesat karıştıran kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 Sayılı Kanun, Madde 235
SK-25	Sosyal güvenlik mevzuatına aykırılık	Sosyal Güvenlik Kurumundan haksız menfaat elde etme, sahte sigortalı bildirme ve durum değişikliği bildirmeme suçunu işleyen kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 Sayılı Kanun, Madde 204, 206, 207
SK-26	Bankacılık mevzuatına ilişkin suçlar	İzinsiz faaliyette bulunmak, Mevduat ve katılım fonu sahiplerinin haklarını engellemek, Düzeltici, iyileştirici ve kısıtlayıcı önlemleri almamak, Yetkili merciler ile denetim görevlilerince istenen bilgi ve belgeleri vermemek ve görevlerini yapmalarını engellemek, Belgelerin saklanması yükümlülüğüne aykırı davranmak, Gerçeğe aykırı beyanda bulunmak, işlemlerin kayıt dışı bırakılması ve gerçeğe aykırı muhasebeleştirme, itibarın zedelenmesi, Sırların açıklanması, zimmet suçlarını işleyen kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5411 sayılı Kanun Madde 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 158, 159, 160
SK-27	Akaryakıt kaçakçılığı	Akaryakıt ürünlerinin gümrük işlemlerine tabi kılınmaksızın ülke içine intikalini sağlayan kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5607 sayılı Kanun, Madde 3

Tablo 9 - Şüphe Kategorileri Referans Tablosu